

Innspill til EU strategi prosessen for UiS

Utarbeidet av Troels Jacobsen

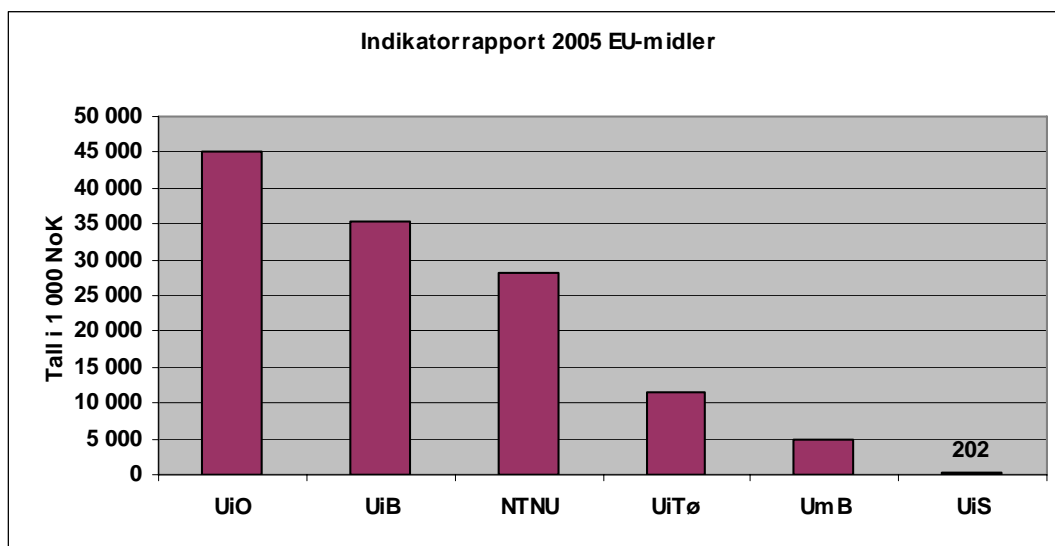
Direktør EU fagenhet for IRIS/UIS/SUS/HSH

BAKGRUNN:	2
HVORFOR EU PROSJEKTER VED UIS?	3
HVA SKAL MAN GJØRE FOR Å FÅ EU PROSJEKTER?	4
ARBEIDSSOMRÅDER FOR EU-FAGENHETEN	4
Bakgrunn for EU-fagenheten	4
Informasjonsformidling om EU	5
Veiledning og hjelp til å jobbe med EU prosjekter	5
Kontakt virksomhet mot andre aktører i EU systemet	6
STRATEGISKE GREP UIS MÅ FORETA.....	6
Strategi på institutt/fakultetsnivå – nedenfra prosess	6
Forhold som må avklares sentralt i UiS – ovenfra prosess.....	7
Tallfeste deltakelse i det 7. rammeprogram	7
Andre forhold	7
UiS og bruk av EU fagenheten	7
Vedlegg 1	10
Vedlegg 2	11
Vedlegg 3	13

Bakgrunn:

Fagmiljøene i Rogaland har generelt deltatt lite i EUs rammeprogram for forskning. For å øke deltakelsen og tilsagnsraten har IRIS, UiS, SUS og HSH opprettet et felles kontor, Fagenhet for EU forskning. De fleste andre store forskningsmiljøer i Norge har slike EU-kontorer.

UiS (HiS) har i liten grad deltatt i EU finansierte forskningsprosjekter. UiS har hatt flere 10 talls EU prosjekter innen utdanning og læring, men kun et par forskningsprosjekter i de to siste rammeprogrammene for forskning (FP5 og FP6). Nedenfor er tallene fra 2005 som er brukt i statsbudsjett 2007 og sammenligning med andre universiteter.

Det er et mål for den nylig etablerte EU fagenhet å øke UiSs deltakelse! EU enheten skal rådgi, øke motivasjonen og stimulere de ansatte til prosjektutvikling og søknadsskriving

Å delta i flere EU finansierte forskningsprosjekter har stor økonomisk betydning for UiS. I 2007 teller et EU prosjekt ca. 11 ganger mer enn et NFR prosjekt i forbindelse med den resultatbaserte tildelingen av forskningsmidler til UiS over statsbudsjettet (se tabellene fra statsbudsjettet 2007 nedenfor).

	Andel av samlet bevilgning til institusjonene		
	Basis	Undervisning	Forskning
Fordeling universitetene	55 %	21 %	24 %
Fordeling statlige vitenskapelige høyskoler	61 %	23 %	16 %
Fordeling statlige høyskoler	69 %	28 %	4 %
Fordeling private vitenskapelige høyskoler og private høyskoler	49 %	44 %	7 %
Alle institusjonene	60 %	25 %	15 %

Indikator	Vekt	Satser (i kroner)
Doktorgradskandidater	0,3	436 860 pr. doktorgradskandidat
EU-midler	0,2	1 620 pr. kr 1 000 i EU-midler
NFR-midler	0,2	140 pr. kr 1 000 i NFR-midler
Publiseringspoeng	0,3	40 030 pr. publiseringspoeng

Hvorfor EU prosjekter ved UiS?

Man kan spørre hvorfor skal UiS være med i EU prosjekter? Norge er et liteland og det foregår mye fremragende forskning utenfor Norge men følgende grunner er viktige:

- Ambisiøs forskning foregår på et internasjonalt nivå! Deltakelse i internasjonalt forskningssamarbeid er derfor viktig på et generelt grunnlag og nasjonalt samarbeid er ikke tilstrekkelig hvis man vil heve seg innen forskning.
- Det er kun de beste konsortier av forskningsmiljøer som får tilsagn i EU. Men er man først inne i EU prosjekter er veien til å bli med igjen enklere.
- Å være med i et internasjonalt forskernettverk er stimulerende og øker forskerens kunnskap og ressursgrunnlaget til videre forskning, noe som igjen bidrar til å utvikle forskningen ved UiS.
- Støtteandelen i EU prosjekter vil i det 7. rammeprogram ligge på 75% støtte til fast ansatte. Denne ekstra finansieringen vil gjøre forskeren i stand til å fokusere på sin forskning, men medfører også at instituttet kan øke staben til andre formål, f.eks undervisning eller forskning.
- Partnersamarbeid er på ingen måte begrenset til EU, men EUs forskningsprogrammer legger til rette for gode finansieringsordninger. Man kan også få støtte fra EU til partnere i andre verdensdeler.
- Ekstra uttelling relatert til EU prosjekter i den resultatbaserte andelen til forskning over statsbudsjettet er positivt. Tilslag i EU prosjekter gir positivt omdømme i NFR og forskersamfunnet generelt.

- Med unntak av forskning på hydrokarboner og særnorske problemstillinger ligner NFR sine FoU prioriteringer etter hvert veldig på EU sine. Denne tendensen vil ikke bli mindre fremover.

Hva skal man gjøre for å få EU prosjekter?

Det kan virke uoverskuelig å komme i gang, men utgangspunktet kan variere for den enkelte. Noen anbefalinger gis herunder avhengig av erfaring med EU og faglig ståsted.

- Har man vært koordinator vil man ha erfart at det gikk mye tid til administrasjon og det kan være at man enten ikke lyst til det igjen eller ønsker å finne hjelpeordninger så det kan være mer fokus på forskningen. Koordinatorrollen er den mest krevende og krever faglig og administrativ tyngde i et EU prosjekt. Men koordinator rollen gir status for fagmiljøet og forskeren.
- Det som kan anbefales er å bli partner, gjerne med ansvar for en arbeidspakke. Det gir en sentral rolle med en begrenset del administrativt arbeide.
- For å bli med i et EU prosjekt må man ha sterke faglige nettverk med partnere man stoler på. Mesteparten av prosjektene etableres ved å kjenne noen fra før.
- Hvis man ikke har slike nettverk kan man flagge sin faginteresse via et partnersøk i en EU database (CORDIS).
- Mange av forskningsprogrammene i det 7. rammeprogram passer inn i UiS sine forskningsområder.
- Det finnes også et stort fokus på støtteordninger til forskermobilitet (Marie Curie) innen EU. Det anbefales sterkt å øke deltakelsen her siden forskermobilitet bidrar til å styrke forskernettverk.

Til sist: all EU forskning må forankres i en langsiktig strategi!

Arbeidsområder for EU-fagenheten

Bakgrunn for EU-fagenheten

Fagenheten er et samvirke mellom de viktigste forskningsutførende institusjoner i Rogaland; dvs. HSH (10 % eierandel), Stavanger Universitetssykehus (15 %), IRIS (37,5 %) og UiS (37,5 %). Hver av eierinstitusjonene har gitt forpliktende tilsagn til driftsfinansiering vektet i forhold til eierandelene for en periode på inntil åtte år (dvs. 2006-2013 - parallelt med EUs 7. rammeprogram). Det er gitt støtte fra Forskningsrådet til de 2 første driftsår. EU fagenhet ble opprettet i 2006 og startet formelt da leder ble tilsatt i høsten 2006.

En annen person er tilsatt ihht samarbeidsavtalen og starter medio mai. Både leder og denne person er formelt ansatt i IRIS, med kontor plass på universitetet.

En person fra ledelsen hos hver eier sitter i styringskomiteen. Rektor ved UiS er valgt de første 2 år som leder av styringskomiteen.

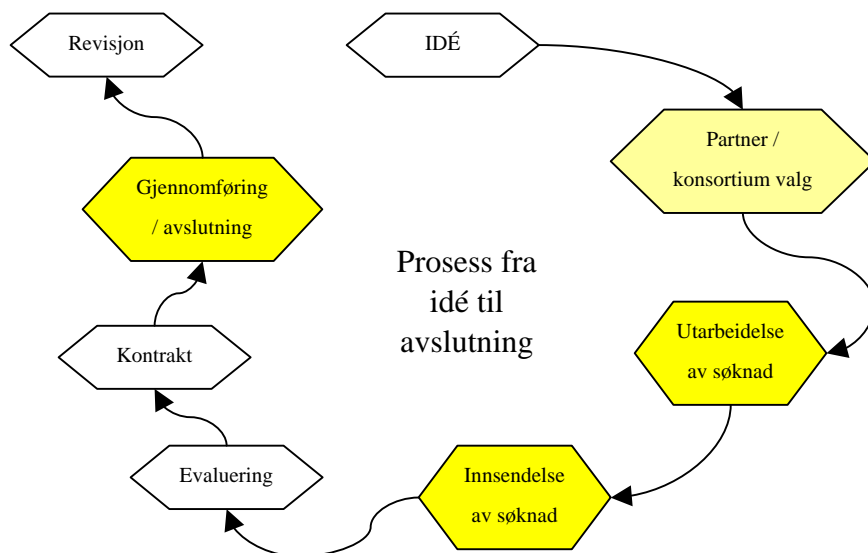
Informasjonsformidling om EU

Man bør vektlegge det positive som oppnås ved å være med i et EU prosjekt i informasjonsarbeidet. Dette kan være faglig samarbeid og tilleggsfinansiering av forskningsprosjekter man driver med. Fagenheten skal bistå med kjennskap til hvordan EU systemet fungerer.

Fagenheten skal drive oppsøkende informasjon internt i UiS. En internett/intranett side med relevante linker og nyheter på engelsk vil bli tilgjengelig i april-mai og vil bli oppdatert regelmessig med nyttige nyheter og links.

Veiledning og hjelp til å jobbe med EU prosjekter

De første utlysninger i det 7. rammeprogram er kommet. Med utvidelsen til EU-27 er konkurransen hard og krav til profesjonelle søknader stor. Det er mange forhold man må være nøye med i utarbeidelsen en god søknad. Veien er lang fra man starter med en idé til man er ferdig med et prosjekt. De viktigste faser er vist nedenfor.

Fagenheten vil bistå innenfor de fleste av disse områder, men spesiell kompetanse om juridiske forhold og IPR rettigheter må skaffes eksternt. De uthevede elementer er dem som vil kreve størst innsats for fagenheten.

Fagenheten kan arrangere kurs eller informere om relevante kurs som er tilpasset forskernes behov.

Kontakt virksomhet mot andre aktører i EU systemet

Enheten vil bistå i å opprette en god dialog med eksterne fagmiljøer og organisasjoner nasjonalt og internasjonalt. Spesielt vil kontakten mot forskningsrådet, Stavangerregionens Europakontor og EU kommisjonen være viktig.

Strategiske grep UiS må foreta

UiS må implementere en strategi i forhold til EU forskning

I det følgende nevnes noen hovedelementer som det må tas en beslutning om.

- Vise strategisk viktighet av EU prosjekter internt (motivasjon)
- Synlighet av en EU spesifikk strategi (ikke bare som en del av annen internasjonal strategi)
- Synlighet av EU fagenheten
- Innføre insentiver som motiverer forskere/institutter
- Implementering av en EU strategi forankret i UiS styret – ovenfra prosess
- Fakultet/institutt/fagmiljø strategi mot EU – nedenfra prosess

Strategi på institutt/fakultetsnivå – nedenfra prosess

Alle fagmiljøer bør forholde seg til EU. Parallelt med at ledelsen sentralt viser vilje og langsiktig tenkning i forhold til EU, må det på instituttnivå lages et strateginotat i forhold til EU. Å oppnå suksess i forbindelse med deltakelse i rammeprogrammet er helt avhengig av engasjement og vilje fra initiativrike forskere som er i front innen deres fagfelt. Strategiarbeidet må derfor i første omgang forankres i instituttene. Fagenheten kan bistå i denne prosessen. Noen av de viktigste områder man må ta stilling til er:

- Hovedfokus på de nye arbeidsprogrammene (FP7- 2007-2013)
- Men også forholde seg til ordninger som ikke direkte er inntektsgivende men av stor strategisk betydning i en langsiktig tankegang
 - PEOPLE - Marie-Curie (forsker mobilitet, stipendiat programmet)
 - Teknologi Plattformene (>30 stk)
 - Nettverk (etablerte / nye)
 - Sterkeste fagmiljøer i EU innen sitt fagfelt
 - ERC (Europeisk forskningsråd)
 - INCO (samarbeid utenfor EU)
 - COST (forskningsnettverk innen nye områder)
 - European Strategy Forum on Research Infrastructures

- M.m.

Forhold som må avklares sentralt i UiS – ovenfra prosess

Tallfeste deltakelse i det 7. rammeprogram

UiS må tallfeste noen mål i forhold til EU forskningsprosjekter, f.eks:

- volum i EURO/år
- andel søknader UiS er/skal være deltaker i
- andel prosjekter med UiS som koordinator

Denne tallfestingen bør gjøres etter en samlet vurdering av ambisjonene som ligger i fakultetene.

Andre forhold

- Innføre insentivordninger for å øke andelen av forskere som deltar i forskermobilitetsprogrammet ”People”.
- Innføre insentivordninger for forskere/institutt/fakultet som deltar i EU nettverk som teknologiplattformer eller andre sentrale langsiktige EU satsinger som bidrar til å øke UiSs muligheter til å delta i europeiske forskningsprosjekter.
- Legge til rette for at senior forskere melder seg som Ekspert evaluator i FP7. Dette gir mulighet for å evaluere de beste søknader på europeisk nivå innen sitt fagfelt.
- Prosjektgjennomføring som partner eller koordinator i FP7 krever dokumentasjon av utgifter som innbærer føring av timer (timelister). Dette må implementeres i UiS.
- Indirekte kostnader må beregnes. I en overgangsperiode kan UiS benytte en flat rate for indirekte kostnader som utgjør 60% av lønnskostnader. I prosjekter uten store utgifter til laboratorier og utstyr kan denne kan være tilstrekkelig.

UiS og bruk av EU fagenheten

Arbeidsoppgavene til fagenheten blir avklart av styringskomitéen. Likevel må arbeidet også avpasses i forhold til eierinstitusjonenes strategier. Hovedvirke til fagenheten skal være å rådgi, informere og bidra i utviklingen av søknader. Fagenhet skal også bistå ved gjennomføring av prosjektene. Fagenhetens rolle i forbindelse med undernevnte forhold må imidlertid avklares:

- **Prosjekt** administrasjon, herunder økonomi styring (bruk av IRIS)
- **Juridiske** forhold ihht. kontrakter og signatur på søknader og kontrakter.

- **IPR:** (Intellectual Property Rights) avtaler krever spesiell kompetanse
- **Kvalitetssikring av søknader.**
- Administrasjon av **prosjektetableringsstøtte (PES) ordningen** fra NFR

Oppsummering:

EU's 7. rammeprogram (FP7) er det hittil lengste og største. Det vil vare i 7 år med økende bevilgningsrammer utover i finansieringsperioden. Selv om noen av forholdene som nevnes i dette notatet (spesielt økonomiske) må avklares snarest og innen de første søknader kan leveres i april/mai er det all grunn til å tenke langsiktig. En generell anbefaling er å ta sikte på å bli partner i en søknad og foreløpig ikke satse på å ha en koordinatorrolle, med mindre miljøet/forskeren har spesielt gode forutsetninger for å fylle denne rollen.

Vedlegg 1: programområder i FP7

Vedlegg 2: arbeidsforholdene og anbefalinger fra EU-fagenheten (detaljert)

Vedlegg 3: status mht pågående aktiviteter ved UiS per mars 07.

Vedlegg 1

The Seventh Framework Programme (FP7) includes several specific programmes:

- Cooperation – fostering collaboration between industry and academia to gain leadership in key technology areas.
- Ideas – supporting basic research at the scientific frontiers (implemented by the European Research Council).
- People – supporting mobility and career development for researchers both within and outside Europe.
- Capacities – helping develop the capacities that Europe needs to be a thriving knowledge-based economy.
- Nuclear research (Euratom programme) – developing Europe's nuclear fission and fusion capabilities.

De mest relevante områder for UiS blir Cooperation og People.

En pdf.fil på engelsk som gir en kort innføring i FP7 kan hentes på følgende link.

http://ec.europa.eu/research/fp7/index_en.cfm?pg=understanding

Vedlegg 2

UiS og bruk av EU fagenheten

Arbeidsforholdene for fagenheten blir avklart innenfor styringskomitéen. Men arbeidet må avpasses i forhold til strategien hos eieren. Forhold som bør avklares av UiS ledelse og anbefaling til denne prosess gis herunder.

- **Prosjekt styring:** Prosjektadministrasjon er ikke nødvendigvis stor hvis man kun er partner i et prosjekt. Det er i hovedsak koordinatorrollen som står for det meste av arbeidet. UiS bør med fordel bruke IRIS sitt avanserte prosjektstyringssystem. Støtte til prosjektgjennomføring og prosjektledelse kan utføres av fagenheten etter behov.
- **Juridisk:** Kontrakter mot EU eller koordinator må koordineres sentralt (ikke på fakultetsnivå). Juridisk kompetanse finnes så vidt vides i begrenset ressurser i UiS. En formell avtale med et eksternt juridisk miljø bør legges på plass. Her vil det være en fordel at alle eiere bruker samme ekspert. Fagenheten bygger opp og opprettholder kompetanse på EU kontrakter.
- **Signatur:** Alle søknader hvor UiS deltar som partner godkjennes skriftlig av dekan eller universitetsdirektør. Alle søknader hvor UiS står som koordinator godkjennes skriftlig av universitetsdirektøren. Universitetsdirektøren orienteres tidlig om dette for å få avklart økonomiske konsekvenser. Alle kontrakter (partner eller koordinator) signeres av universitetsdirektøren. Både søknader og kontrakter samordnes sentralt av fagenheten.
- **IPR:** Avtaler innen IPR rettigheter er viktige spesiell mellom partnere innen for et konsortium. UiS har ikke kompetanse innen dette felt. Prekubator kunne være det miljø for UiS som oppebære den nødvendige kompetanse. Her vil det være en fordel at alle eiere bruker samme ekspert, derfor kan valget av Prekubator være et bra alternativt siden IRIS, UiS og SUS alt har avtaler med Prekubator. Innledende møte er tatt med Prekubator. Formell avtale utarbeides. Alle IPR avtaler bør samordnes sentralt av fagenheten.
- Fagenheten bør ha en **kvalitetssikring rolle** for alle søknader som sendes ut. Dette kan best gjøres ved å bli involvert i prosjekt forslaget. Et eksternt kvalitetssikringssystem med eksperter på EU prosjekter bør legges til rette når UiS er koordinator.
- Fagenheten må ha **kopi av alle søknader** som sendes (formular A og B).
- Fagenheten må avklare forhold og synergi med andre administrative støtte ordninger i forhold til EU generell internt i UiS.

- En PES (søknadsstøtte fra forskningsrådet) rammeavtale fra UiS er utsatt til 2008. Søknadsskjemaer er tilgjengelige via forskningsrådet. Forskningsdirektøren og EU fagenhet direktøren holdes løpende orientert om hvilke PES søknader som sendes.

Vedlegg 3

Følgende aktiviteter er per mars 07 vurdert som initiativer som kan ende opp i søknader:

- Helse programmet frist 19. september
 - muligheter innen kombinasjonen SAFER, Lærdal, SUS og UiS
 - Pasient sikkerhet – relatert til SAFER
- People programmet (Marie Curie) frist 2. mai: Initial training Network – innen organeller. Partner rolle
- Security programmet frist 31 mai: 24 hrs surveillance infrastructure – UiS koordinator rolle
- Security programmet frist 31 mai: security and society, undersøker muligheter for å kople seg på eksisterende konsortier
- ICT programmet (med fokus på ICT and Health) frist 8 mai: UiS og Lyse Tele har meldt seg på noen initiativer
- Regions of Knowledge frist 24 april: UiS invitert inn som partner av koordinator i Polen
- Interegg programmet frist høsten: UiS er dratt inn i 1 initiativ

Det kommer noen utlysninger til høsten som vurderes løpende.